

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

Vande vier uysterste.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

hoort : ende dese sonden doek dic-wils in dit le-
uen plagh te straffen.

M. Van wien wordt de mensch tot sonden ghe-
broght?

D. Van drij vijanden sijner sielen : te weten/
1. Den duvel. 2. De werelddt. 3. Het vleesch. On-
der de welke de duvel de principaelste is : die de
werelddt / dat is wereldsche menschē / gebruyckt als
sijne dienaers / ende het vleesch als sijn instrumēt.

M. Deur wat middelen valt de mensche in
sonden ?

D. Ten eersten / comen quade ghepeysen / daer
nae volghet quaede behaghen / ten lesten / t'consent
vol-mascht de sonden.

M. Hoe comen de quade ghepeysen ?

D. Meesten-deel deur onse vijf sinnen niet wel
bewaert : te weten. 1. Sien. 2. Hoozen. 3. Rie-
ken. 4. Smaecken. 5. Ghevoelen : want deur die
comen sy inde drij crachten der sielen : te weten /
1. in't verstandt / die de ghepeysen ontfanght.
2. in de memorie / die-se bewaert. 3. in den wille/
die het behaghen neemt ende consent gheeft.

M. Wat sal ick doen , om alle sonden wel te
schouwen ?

D. Het ghene dat de Wijse-man met dese woord-
den vermaent : *In allen v wercken peyst op v uyt-
ste, soo en sult-dy inder eeuwigheydt niet sondighen.*

M. Welck zijn de uytterste ?

D. Dit zijn de vier uytterste den menschen bes-
chreuen :

Doodt / Dordeel / Helle / ende het Eeuwich leuen.
Deerste twee ouer-comen allen menschen / het
derde alle die in dood-sonde steruen / het vierde al-
len die in Godts gratie vā deser werelddt scheidē.

M. Hoe sal ick profijtelyck van de doot peysen?

D. Dick-wils ende neerstelijck dese vijf puncten over-dencken: 1. De sekerheydt des doodts / die niemant ontgaen en can. 2. De onsekerheydt van de ure des doodts. 3. Dat alle dinghen te verlaten sijn. 4. Dat wy tot dit leuen nimmermeer en sullen weder-keeren. 5. Dat wy alleen in d'onbekende landt moeten reysen / sonder eenigh gheselschap.

M. VVat magh ick profijtelyck peysen van't ordeel Godts?

D. Dese vijf dinghen: 1. Dattet Godt daer al onder-soecken sal / goedt ende quaedt / ghedaen ende ghelaten. 2. De neerstigheydt der dupuelen / die ons sullen beschuldighen. 3. De beschaemtheydt inde teghen-woordigheyt der gantscher wereldt. 4. De stranghigheyt des srechters / die niet een ledigh woordt en sal onghestraft laten. 5. De rechtveerdighe ende ten eeuwighen daghe duerende sententie.

M. VVat magh ick nuttelijcken van de helle peysen?

D. 1. Dat daer gheen goedt en is. 2. Dat daer alle quaedt is / in alle crachten ende ledkens der sielen ende des lichaems. 3. Dat de grootheydt der pijnen niet alleen onsprakelijck / maer oock onpepselijck is. 4. De eeuwigheyt deser pijnen / die al-soo langhe dueren sal / als Godt sal Godt bliuen. 5. Dat-men die pijnen met een dootsonde verdient / ende oock lichtelijck can ontgaen / soo langhe als wy hier leuen.

M. Wat

M. V Wat sal ick profijtelyck peysen van d'eeuwigh leuen?

D. 1. Dat daer gheen quaedt en is / hoe cleyn het zij. 2. Dat daer alle goedt is / meer dan wy connen begheren oft ghepeysen. 3. Dat wy sullen in den seluen stoel sitten met Christus / ende deur het selue saligh zijn / daer Godt deur saligh is: dat is / deur de Godtheydt. 4. Dat dese glozie ten eeuwighen daghe ons niet en sal benomen worden / oft vermindert. 5. Dat het seer licht is tot dese glozie te gheraecken: te weten / onderhouden de gheboden Godts / die niet swaer en zijn om te vol-brenghen.

M. Ghy hebt wel gheantwoordt: leeft nae dese leeringhe. Want het eeuwigh leuen niet ghegheuen en wordt veur ledighe woorden, maer veur deughdelijcke wercken: noch veur vele weten, maer veur vele doen.

FINIS.

3 ACHT